

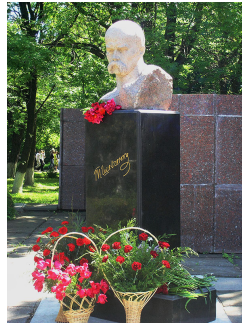

ДОЛІНСЬКА — місто [Кіровоградської області](#), райцентр. Міськраді підпорядк. с. Більшовик. Знаходиться на вододілі річок Березівка (бас. Пд. Бугу), Боковенька та Висунь (обидві — бас. Дніпра), за 75 км від обл. центру. Залізнич. вузол. Площа 7,8 км². Насел. 18 768 осіб (2001, складає 97,6 % до 1989), переважно українці. Виникнення міста пов'язане з будівництвом залізниць, що почалося після реформ 1860-х рр. Назва ж завдячує землевласниці Н. Долинській, іменем якої 1873 названо станцію. Зі спорудженням 1884 дільниці Катеринів. залізниці Довгинцеве-Долинська побл. станції виросло поселення з іменем поміщика Кефали — Кефаліне. На 1896 воно складалося з 25-ти дворів, у яких мешкало 227 осіб, та входило до Братолюбів. волості Олександрій. пов. У період с.-г. робіт Кефаліне ставало ринком найму дешевої робочої сили з різних губ. Рос. імперії. На поч. 20 ст. Долинська — одна з найбільших станцій, річний вантажообіг якої складав 75 млн пудів, з яких 40 млн припадало на вугілля. 1891 тут відкрили залізничне училище, 1901 — земську школу. На 1908 у с. Кефаліне вже мешкало понад 2,5 тис. осіб. У ході Визв. змагань 1917–21 влада неоднораз. змінювалася. У трав. ні 1919 на станції загони отамана Григор'єва розгромили більшов. частини. 1920 пристанційне поселення переймен. на Шевченкове. 1923 створ. [Долинський район](#) (назву «Шевченкове» використовували у межах України; у статист. довідниках, підготовлених у Москві, райцентром вважали ст. Долинська). Жит. потерпали від голодомору 1932–33, були випадки канібалізму; зазнали сталін. репресій. Сюди у березні і травні 1932 для надання парт. і комсомол. осередкам допомоги у мобілізації знесилених від голоду селян на проведення весняної сівби приїжджали керівники КП(б)У В. Затонський і С. Косіор. З цією ж метою весною 1933 на станції протягом 45-ти днів стояв виїз. вагон редакції г. «Комсомольская правда». Під час нім.-фашист. окупації (8 серпня 1941 — 12 березня 1944) у околицях діяло підпілля. Тисячі долинців воювали з гітлерівцями на фронтах 2-ї світової війни. Гармата І. Єрмака, який пройшов бойовий шлях від Волги до Будапешта, зберігається у С.-Петербур.

музеї артилерії і зв'язку. У боях за визволення Д. загинуло 52 бійці й офіцери. У серпні 1944 с-ще Шевченкове відповідно до найменування станції та р-ну отримало сучасну назву. Від 1957 — місто. Нині Д. — важливий центр переробки с.-г. сировини у регіоні. Тут працюють ЗАТ «Долин. елеватор», сховища якого можуть одночасно зберігати 206 тис. т зерна, ВАТІ — «Долин. птахокомбінат», «Долин. хлібозавод»; серед підприємств буд. матеріалів — ТОВ «Долинськзалізобетон». Зводиться Криворіз. гірн.-збагачувал. комбінат окислених руд. У Д. — 4 заг.-осв. школи, 3 дитсадки; центр. рай. лікарня; рай. школа мистецтв, 2 б-ки, Будинок дит. творчості, рай. Будинок культури, молодіж. центр дозвілля і відпочинку «Червона калина», [Долинського району історії музей](#); є готель, відділ. 7-ми банків. Сім самодіял. колективів мають звання «народний». Виходить рай. г. «[Долинські новини](#)», приватна г. «Провінція». Реліг. громади: УПЦ МП, євангел. християн-баптистів, свідків Єгови, адвентистів сьомого дня. Серед видат. уродженців — соціолог і політ. діяч, дійс. чл. НТШ [О.-І. Бочковський](#), д-ри н. геологи В. та Ю. (брати) Нагорні, економіст [І. Ковтун](#), історики [В. Брехуненко](#), [П. Стоян](#), фахівець у галузі меліорації [Т. Хруслора](#); поет [П. Косенко](#); живописець, графік [К. Заруба](#); диригент, нар. арт. УРСР [Г. Вазін](#); Герой Радянського Союзу [Т. Лядський](#); тут 1902 навч. на курсах телеграфістів письменник [А. Тесленко](#) (мемор. дошка), 1911–14 викладав у нижчепочатк. двоклас. залізнич. училищі (нині заг.-осв. школа № 2) педагог [А. Макаренко](#) (погруддя; у колиш. допоміж. будівлі залізнич. училища, де жили учні та власне й А. Макаренко — [Долинський педагогічно-меморіальний музей А. Макаренка](#)). Встановлено також погруддя Т. Шевченка (скульптор А. Німенко), пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ятні знаки на честь залізничників, першим трактористам Долин. МТС, на честь льотчиків-земляків, які загинули під час 2-ї світової війни, учасникам ліквідації аварії на ЧАЕС (автор В. Кузьменко), мемор. дошки П. Вороньку, учасникам рев. подій на ст. Долинська в грудні 1905.

[В. Г. Маруценко](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Долинська / В. Г. Маруценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20610>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).